

Međunarodna saradnja u 2012. godini (Univerzitet u Sarajevu)

Nastojeći da postane ravnopravan partner sa uglednim evropskim i svjetskim univerzitetima te naučnim i istraživačkim organizacijama, Univerzitet u Sarajevu pridaje veliki značaj različitim oblicima međunarodne saradnje. Opredjeljenje za internacionalizaciju je u vezi sa svim segmentima nastavnog i naučnog procesa na Univerzitetu: obrazovanje i prenos znanja, naučnoistraživački rad i umjetnička produkcija, stjecanje i priznanje kompetencija, gradnja akademskog zajedništva itd.

Putem sporazuma potpisanih sa univerzitetima širom svijeta i članstvom u međunarodnim organizacijama i akademskim mrežama, Univerzitet nastoji stvoriti pretpostavke za intenziviranje mobilnosti svojih nastavnika, saradnika i studenata. Ukupno je sklopljeno 113 sporazuma sa partnerskim univerzitetima širom svijeta. Najveći broj sporazuma Univerzitet u Sarajevu je zaključio sa partnerskim univerzitetima u evropskim zemljama. Univerzitet u Sarajevu je učešćem u Fulbrightovom programu od 2008. godine realizirao 48 mobilnosti sa američkim univerzitetima i to 24 mobilnosti nastavnika sa fakulteta/akademija Univerziteta u Sarajevu koji su boravili u SAD-u i 24 mobilnosti nastavnika sa američkih univerziteta koji su boravili na Univerzitetu u Sarajevu. 11 lektora boravilo je na našem univerzitetu u proteklom periodu. U posljednjih nekoliko godina intenzivirana je saradnja sa univerzitetima iz Turske. U 2013. godini potpisan je sporazum između Univerziteta u Sarajevu i turskih visokoobrazovnih institucija u okviru programa „Mevlana“. Po ovom sporazumu, već ove godine 10 predstavnika turskih univerziteta boravit će na našem univerzitetu, a 15 nastavnika našeg univerziteta boravit će na turskim visokoobrazovnim institucijama. Univerzitet privodi kraju aktivnosti za prijem u članstvo Međunarodne asocijacije frankofonije. Prijemom u ovo članstvo, kroz raspoložive fondove namijenjene realizaciji različitih projekata, povećat će se mogućnost prisustva nastavnika i istraživača koji poznaju francuski jezik u međunarodnim projektima. Prošle i ove godine organizirane su dvije međunarodne naučne konferencije u saradnji sa Francuskom ambasadam. Predstavnici Univerziteta u Sarajevu već nekoliko godina učestvuju na Internacionalnom simpoziju u Rimu koji organizira Dioceza Rima u saradnji sa Ministarstvom obrazovanja, univerziteta i istraživanja, Ministarstvom inostranih poslova Republike Italije, Ministarstvom ekonomskog razvoja i Predstavništvom EU za Italiju. Kroz sporazum sa udruženjem Rondine Citadella di Pace, Univerzitet u Sarajevu je centar za odabir bh studenata koji studiraju na 4 prestižna univerziteta Italije – Firenza, Perudža, Ankona, Siena i žive sa svojim kolegama iz drugih zemalja. Do sada je realizirano desetak posjeta studenata Evropske asocijacije internacionalnih studenata - AESI, asocijacije koja ima za cilj promociju ljudskih prava na poljima politike i međunarodne saradnje i promovira aktivnosti na polju internacionalnih studijskih programa. Studenti su imali organizirane radionice u saradnji sa EUFOR-om, NATO-om i Ambasdom Italije. U saradnji sa Japanskom ambasdom, akademske 2013/2014. godine pokrenut je kurs japanskog jezika koji pohađa 78 polaznika, studenata i nastavnika našeg univerziteta.

Na Univerzitetu u Sarajevu je tokom 2011. i 2012. godine održana ljetna škola pod nazivom "Sarajevska ljetna škola primijenjene matematike u tehnici" u okviru DAAD

programa „Go East Sommerschule“. Ljetna škola za 2011. godinu održana je u organizaciji Mašinskog fakulteta, Prirodno-matematičkog fakulteta i DAAD Alumni Bosne i Hercegovine a za 2012. godinu ljetna škola je održana u organizaciji Prirodno-matematičkog fakulteta i DAAD Alumni Bosne i Hercegovine. U ljetnoj školi 2011. godine učestvovalo je 11 studenata matematike i tehnike sa njemačkih univerziteta, a 2012. godine njihov broj je bio 7. Svi studenti su boravili na našem univerzitetu.

Univerzitet u Sarajevu koristi mogućnosti koje se nude u okviru programa mobilnosti koji su uglavnom finansirani od Evropske unije, bilo kroz programske pakete (ERASMUS, FP, PEOPLE) ili kroz mrežu vladinih i nevladinih predstavništava, diplomatsko-konzularnih predstavništava i u manjoj mjeri domaćih poslovnih organizacija.

Tokom 2008. godine Evropska komisija je omogućila Bosni i Hercegovini pravo učešća u programu koji je posebno kreiran za zemlje koje ne ostvaruju pravo učešća u programu ERASMUS, kao najvećem programu za finansijski i organizacijski podsticaj mobilnosti. Univerzitet u Sarajevu ostvario je pravo učešća u svakom od tada finansiranom projektu (ukupno 15 projekata), čime je studentima, nastavnicima i saradnicima omogućio odabir između 48 univerziteta iz zemalja članica Evropske unije. Istovremeno, organizacione jedinice našeg univerziteta bile su domaćini studentima, nastavnicima i saradnicima sa partnerskih univerziteta iz Evropske unije. U sklopu ERASMUS MUNDUS programa implementirani su sljedeći projekti: BASILEUS I-V, JoinEU-SEE I-V, STEM, SIGMA, EUROWEB I-II, ERAWEB. Samo u okviru ovih projekata, broj naših studenata, nastavnika i saradnika koji su boravili na univerzitetima zemalja članica Evropske unije iznosi 273, dok je naš univerzitet ugostio 175 studenata, nastavnika i saradnika¹.

Sve navedene mobilnosti praćene su upotrebom evropskog formata ugovora o učenju i prepisa ocjena. Važno je napomenuti da na našem univerzitetu studira oko 1.500 studenata iz regije koji nemaju bh. državljanstvo, a na koje se primjenjuju važeće olakšice za studente iz zemalja bivše SFRJ.

U periodu od 1996. do 2012. godine, uključujući i fazu prije TEMPUS-a, Univerzitet u Sarajevu je učestvovao u 104 TEMPUS projekata, od toga kao partner u 84, kao koordinator u 16 i kao grantholder u četiri projekta. U najvećem broju projekata participirala je Grupacija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka, sa 21 projektom, dok je Grupacija umjetnosti učestvovala sa tri projekta. Od 2008. godine do danas Univerzitet u Sarajevu je bio grantholder u četiri TEMPUS projekta i učestvovao kao partner u njih 23. U okviru ovih projekata realiziran je veliki broj mobilnosti nastavnika i saradnika Univerziteta u Sarajevu na partnerske univerzitete u Evropskoj uniji, kao i mobilnosti nastavnika i saradnika sa partnerskih univerziteta na Sarajevski univerzitet. Također, realizirane su mnogobrojne studijske posjete i obuke.

---

¹ Sastavni dio ovog izvještaja čine tabela tempus projekata, tabela članstva našeg univerziteta u međunarodnim mrežama i asocijacijama te tabela pod nazivom Mobilnost

Redovno se ažurira baza podataka o realizaciji procesa mobilnosti, precizno se evidentiraju prepreke i formiraju prijedlozi za poboljšanja. Služba za međunarodnu saradnju pruža stručnu i konsultativnu podršku članicama Univerziteta u svim segmentima realizacije procesa mobilnosti i na taj način doprinosi smanjenju fragmentiranih aktivnosti i jačanju integrativnih funkcija.

Zahvaljujući partnerstvu u mnogim međunarodnim projektima, Univerzitet u Sarajevu je od 2008. do 2013. godine realizirao 2.744 mobilnosti. Od toga 1.408 studenata, nastavnika i saradnika Univerziteta u Sarajevu učestvovali su u mobilnosti na partnerskim univerzitetima širom svijeta, a 1.336 studenata, nastavnika i saradnika sa partnerskih univerziteta širom svijeta svoju mobilnost su realizirali na organizacionim jedinicama Univerziteta u Sarajevu.

Baza podataka SciVerse Scopus na ovaj način predstavlja saradnju studenata, nastavnika i saradnika našeg univerziteta u segmentu objavljivanja radova sa kolegama izvan Bosne i Hercegovine ²:

Međunarodne aktivnosti realiziraju se u skladu sa programima rada i djelovanja međunarodne saradnje te u skladu sa evropskim principima stvaranja jedinstvenog prostora visokog obrazovanja. Međunarodna saradnja promovira mobilnost, pruža podršku međunarodnim aspektima naučnoistraživačkog rada kroz uspostavljanje okvirnih sporazuma o međunarodnoj naučnoistraživačkoj saradnji i omogućavanje stipendija mladim istraživačima.

Kroz promotivne aktivnosti studenti, nastavnici i saradnici upoznaju se sa mogućnostima stipendiranja i programima mobilnosti na koje se mogu prijaviti, čime se doprinosi ispunjavanju jednog od glavnih ciljeva Lisabonske konferencije – da do 2020. godine 20% studenata, nastavnika i saradnika koji diplomu steknu u prostoru evropskog prostora visokog obrazovanja bar jedan semestar provedu van svoje matične institucije. Zbog toga se na svim članicama našeg univerziteta organiziraju info dani u toku akademske godine, gdje se predstavlja pojam mobilnosti, čemu mobilnost doprinosi kao i sredstva (projekte)

² SciVal Spotlight Map 2012

kojima se akademska mobilnost može ostvariti. Također, kroz info dane predstavljene su radionice o tome kako pospješiti prijavu za projekte mobilnosti, od pisanja motivacionog pisma, pisma preporuke te do prikupljanja potrebnih dokumenata. U saradnji sa ambasadama i centrima za promociju mobilnosti organizirani su info dani sa partnerima kao što su Svjetska banka, Transparency International te diplomatsko-konzularnim predstavništvima kao što su ambasade Japana, Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke, Velike Britanije, Češke Republike, Španije i Malezije.

Kako bi se na što bolji način promovirala važnost stipendija za otvaranje i povećanje pristupa visokom obrazovanju, od 2010. godine organizira se *Sajam stipendija* koji se nastavio održavati do danas, te je u oktobru 2013. godine održan *Četvrti sajam stipendija*, a stekao je status događaja koji doprinosi mobilnosti studenata, nastavnika, saradnika i svih zainteresiranih za mobilnost kako u Bosni i Hercegovini tako i izvan nje. Na Sajmu učestvuju institucije koje predstavljaju različite oblike finansijske podrške (stipendije, jednokratnu finansijsku podršku, kredite, zajmove itd.) bh. građanima za studij u Bosni i Hercegovini i inozemstvu (vladine i nevladine organizacije, diplomatsko-konzularna predstavništva, centri civilnih inicijativa, lokalne zajednice, strane institucije, kulturni centri i dr.).

Na tradicionalnom *Sajmu knjiga*, koji se održava u Sarajevu, Univerzitet u Sarajevu budućim brucosima predstavlja svoje fakultete i akademije kao i univerzitetska izdanja, te projekte mobilnosti i mogućnosti akademske razmjene sa partnerskim EU univerzitetima.

U svrhu jačanja međunarodne vidljivosti i čitljivosti naše institucije objavljeno je više različitih brošura sa informacijama o organizacionim jedinicama Univerziteta na engleskom jeziku ili dvojezično koje su distribuirane kroz različite vidove komunikacija sa studentima, nastavnicima i saradnicima. Riječ je o sljedećim brošurama: *Zbirka uputa za mobilnost*, *Study Programmes Guide*, *Exchange Student & Staff Guide*, *Vodič kroz sajam stipendija*, *Iskustva – promotivni materijal sa iskustvima bivših stipendista projekata mobilnosti*, *E-newsletter Službe za međunarodnu saradnju*.

Po uzoru na svjetske univerzitete, za studente Univerziteta u Sarajevu koji idu u razmjenu i za strane studente koji dolaze na naš univerzitet organizira se orijentacijski program tokom kojeg se studentima, nastavnicima i saradnicima prezentiraju akademske i praktične informacije o Univerzitetu i gradu u kojem borave ili će boraviti. Kako bi osigurali što bolje prilagođavanje našoj sredini i razumijevanje „studiranja i života“ u Sarajevu, u okviru orijentacijskog programa organizira se škola učenja jezika za strane studente pod nazivom „Učimo bosanski“.

Redovito se ažurira sekcija *međunarodna saradnja* oficijelne web stranice Univerziteta u Sarajevu informacijama koje se tiču procesa međunarodne saradnje i internacionalizacije Univerziteta. Također, od 2012. godine pokrenuta je posebna web stranica (www.erasmus-uns.ba) na kojoj se nalaze informacije u vezi sa ERASMUS MUNDUS programom (o ponudi programa, koracima potrebnim za prijavljivanje za stipendiju, uputama i praktičnim informacijama, iskustvima stipendista i sl.) te informacije o

promotivnim materijalima kojima raspolaže kako Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu tako i fakulteti i akademije.

Projekat učešća na Sarajevo Film Festivalu je u 2011. godini realiziran nakon sporazuma potpisanog između Univerziteta u Sarajevu, JU Studentski centar Sarajevo i Sarajevo Film Festivala, kojim su bosanskohercegovačkim studentima i studentima partnerskih univerziteta iz cijelog svijeta ponuđene posebne pogodnosti za učešće na Sarajevo Film Festivalu. Ovu ponudu 2011. godine su iskoristila 133 studenta iz BiH, Austrije, Crne Gore, Hrvatske, Italije, Slovenije, Srbije, Španije i Turske.

Univerzitet u Sarajevu je u više navrata predstavljao svoje kapacitete na Međunarodnom sajmu visokog obrazovanja koji organizira Ministarstvo visokog obrazovanja Kraljevine Saudijske Arabije.

Aktivnosti u EHEA realiziraju se putem programa „Zajednice“, kroz ERASMUS MUNDUS projekte, TEMPUS, projekte Okvirnog programa (FP) te projekte vladinih i nevladinih organizacija, univerzitetskih mreža i putem drugih projekata iz oblasti regionalne i bilateralne saradnje.

Na temelju rada i djelovanja u proteklom periodu moguće je konstatirati neusklađenost domaćih pravila i pravilnika u smislu da se u završnim dokumentima omogući unos preciznog opisa studijskih boravaka na partnerskim institucijama. Također, prilikom odabira partnerskih institucija poželjno bi bilo unaprijed provjeriti ekvivalentnost ili kompatibilnost studijskih programa, te sklopiti sporazume sa institucijama koje omogućavaju dopunske programe kako bi se ojačao kvalitet studijskih programa. Naime, nastavni planovi i programi nisu uvijek dovoljno fleksibilni i ne uključuju tzv. „prozore razmjene“, koji sadrže od 30 do 60 ECTS kredita ostvarenih na partnerskim institucijama u inozemstvu. Potrebno je na Univerzitetu u Sarajevu kontinuirano povećavati broj predmeta gdje se nastava izvodi na engleskom ili drugom stranom jeziku.

**PROMOCIJA PROJEKATA MOBILNOSTI U
2012. GODINI
(organizovano od strane IRO UNSA - Mobilnost)**

Br.	Događaj	Naziv	Datum	Obuhvata
1.	INFO DAN	Promocija programa Erasmus Mundus (BASILEUS, JoinEU-SEE, SIGMA, Euroweb,	11.11.2012.	Ovo je generalni sastanak gdje je u Rektoratu UNSA prezentirana razmjena studenata, nastavnika i saradnika između univerziteta na Zapadnom Balkanu i partnerskih univerziteta u EU

		ERAWEB)		
2.	INFO DAN(I)	Promocija programa Erasmus Mundus (BASILEUS, JoinEU-SEE, SIGMA, Euroweb, ERAWEB) po fakultetima i akademijama UNSA	12.11. – 13.12.2012.	Razmjena studenata, nastavnika i saradnika između univerziteta na Zapadnom Balkanu i partnerskih univerziteta u EU Radi postizanja većeg broja prijavljenih, IRO UNSA je organizovao prezentacije na fakultetima i akademijama UNSA
3.	INFO DAN	JoinEU-SEE, Sigma, Basileus promo tour	19-22.11.2012.	U svrhu boljeg predstavljanja programa svim zainteresovanim, kao i povećanjem broja prijave sa UNSA, koordinatori JoinEU-SEE zajedno sa predstavnicima partnerskih univerziteta su, u sklopu svoje WB turneje prezentirali i u prostorijama Rektorata UNSA.
4.	SAJAM STIPENDIJA	Treći Sajam stipendija 2011	17.10.2012.	Na Trećem sajmu stipendija 2012 predstavljene su 22 institucije koje dodjeljuju različite oblike finansijske podrške (stipendije, jednokratnu finansijsku podršku, kredite, zajmove itd.) bh. građanima za studij u Bosni i Hercegovini i inozemstvu (vladine i nevladine organizacije, diplomatsko-konzularna predstavništva, centri civilnih inicijativa, lokalne zajednice, strane institucije, kulturni centri i dr.). Sajam je održan u periodu od 10:00 – 17:00 sati, a prethodila mu je velika medijska promocija.
6.	INFO DAN	Promocija programa stipendiranja Američke vlade	24.04.2012.	Prezentacija Američke ambasade o njihovim programima stipendiranja
7.	INFO DAN	Promocija programa stipendiranja Japanske vlade	10.05.2012.	Prezentacija Japanske ambasade o njihovim programima stipendiranja
8.	INFO DAN	Orijentacijski program	Juni 2012.	Upoznavanje studenata sa UNSA koji su dobili Erasmus Mundus stipendiju sa akademskim i praktičnim informacijama o ovom programu
9.	INFO DAN	Orijentacijski	10-21.09.	Orijentacijski program za strane studente koji su došli na UNSA, te pružanje akademskih i

		program	2012.	praktičnih informacija o univerzitetu i Sarajevu
--	--	---------	-------	--

PROMOCIJA PROJEKATA MOBILNOSTI U AKADEMSKOJ 2012. GODINI
(vanjska organizacija)

Br.	Događaj	Naziv	Datum	Obuhvata
1.	Sajam na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu	Career StartUp Day	21.04.2012.	Prezentacija mogućnosti za daljnje napredovanje studenata završnih godina, praksu ili rad. IRO UNSA je predstavio projekte mobilnosti Erasmus Mundus za sve zainteresovane koji su svoju karijeru odlučili graditi kroz daljnje školovanje.
2.	Sajam knjige	Sajam knjige i učila i sajam Univerzitetske knjige	19.04.- 25.04.2012.	Na tradicionalnom Sajmu knjiga koji se održava u Sarajevu, UNSA je predstavio svoje fakultete i akademije za buduće bruce, a IRO UNSA je predstavio projekte mobilnosti u kojem su predstavljene mogućnosti razmjene sa partnerskim EU univerzitetima.

PROMOCIJA PROJEKATA MOBILNOSTI U AKADEMSKOJ 2012. GODINI
(mediji)

Br.	Medij	Naziv	Datum	Obuhvata
1.	Radio	BH Radio 1 – Omladinski program, Radio 8, RSG, Federalni Radio, Kalman radio, eFM Studentski radio	Više puta u toku godine	Promocija Erasmus Mundus projekata, razgovori o prikupljanju potrebne dokumentacije, objašnjavanje procesa izbora, te predstavljanje bivših stipendista.
2.	TV	TVSA, TV 1, BHT, TV Hema, TV	Više puta u toku godine	Promocija Erasmus mundus programa, najava održavanja Sajma stipendija, najava

		Hayat, FTV, OBN		info dana
3.	PRINT	Avaz, Oslobođenje, Novo Vrijeme,	Sajam stipendija (10- 17.10.2012.), Info dani (12.11- 13.12.2012. godine)	Promocija Erasmus mundus programa, najava održavanja Sajma stipendija, najava info dana
4.	WEB	www.unsa.ba, www.erasmus- unsa.ba, www.stipendije.ba, www.tvsa.ba, www.klix.ba, web stranice partnera u organizaciji info dana	Više puta u toku godine	Promocija Erasmus mundus programa, najava održavanja Sajma stipendija, najava info dana